

شبه عمد

شبه عمد از جمله الفاظی است که در [فقه](#) بکار رفته است.

فهرست مندرجات

۱ - اقسام جنایت

۱.۱ - معنای جنایت عمدی

۱.۲ - معنای جنایت شبه عمد

۱.۳ - کاربرد شبه عمد در فقه

۱.۴ - حکم جنایت شبه عمد

۲ - پانویس

۳ - منبع

اقسام جنایت

شبه عمد از اقسام [جنایت](#) است جنایت به لحاظ [قصد](#) و [عدم قصد](#) آسیب رسانی، به [عمد](#)، [شبه عمد](#) و [خطا](#) تقسیم می‌شود.

← معنای جنایت عمدی

جنایت عمدی عبارت است از جنایت فرد [عاقل](#) و بالغی که قصد [ارتکب فعل](#) و نیز آسیب ایجاد شده به سبب آن را داشته باشد.

← معنای جنایت شبه عمد

جنایت شبه عمد که از آن به «[شبه خطا](#)»، «[عمد خطا](#)»، «[خطای عمد](#)»، «[عمد شبیه خطا](#)» و «[خطای شبیه عمد](#)» نیز تعبیر می‌شود، عبارت است از جنایت فرد عاقل و بالغی که قصد ارتکب فعل منجر به آسیب را داشته، لیکن قصد آسیب زدن را نداشته است، مانند اینکه استادی شاگرد خود را به قصد ادب کردن بزند و شاگرد به طور اتفاق بر اثر آن بمیرد.

[۱] [القواعد و الفوائد ج ۱، ص ۳۴۵-۳۴۷.](#)

[۲] [جواهر الکلام ج ۴۳، ص ۳-۴.](#)

← کاربرد شبه عمد در فقه

از احکام آن در بابهای [ارث](#)، [شهادت](#)، [قصاص](#) و [دیلت](#) سخن گفته‌اند.

← حکم جنایت شبه عمد

جنایت شبه عمد یا موجب از بین رفتن عضو فرد آسیب دیده می‌شود یا منفعت وی از قبیل بینایی و شنوایی و یا کشته شدن او. در هر سه صورت، جنایت شبه عمد موجب [ثبوت قصاص](#) بر جانی نمی‌گردد، بلکه [دیه](#) ثابت می‌شود. در قتل شبه عمد [کفاره](#) نیز ثابت می‌شود و کفاره آن به قول [مشهور](#) مرتب (آزاد کردن برده و در صورت عدم امکان آن، دو ماه پی در پی [روزه](#) گرفتن و با عدم امکان آن، اطعام شصت فقیر) است.

از موانع [ارث](#)، قاتل بودن [وارث](#) است. در ثبوت این حکم نسبت به قتل عمد شکی نیست؛ لیکن جریان آن نسبت به قتل شبه عمد [اختلافی](#) است. چنان که بنا بر قول به جریان، در اینکه قاتل از تمامی [ترکه](#) مقتول، حتی دیه، ارث می‌برد یا اینکه از دیه ارث نمی‌برد، اختلاف است. اکثر [فقه‌ها](#) قول دوم را اختیار کرده‌اند.

[۳] [جواهر الکلام ج ۳۹، ص ۳۶-۴۰.](#)

۱. ↑ القواعد و الفوائد ج ۱، ص ۳۴۵-۳۴۷.

۲. ↑ جواهر الکلام ج ۴۳، ص ۳-۴.

۳. ↑ جواهر الکلام ج ۳۹، ص ۳۶-۴۰.

جمعی از پژوہشگران زیر نظر سید محمود شاہرودی، فرہنگ فقہ مطابق مذهب اہل بیت، ج ۴، ص ۶۰۵.